

Čo platí o verejných daniach a dávkach, platí podľa § 173 zák. o nemocenskom poistení v znení prílohy k vyhláske ministra sociálnej pečlivosti č. 189/1934 Sb. z. a n. aj o poistnom s príslušenstvom.

Nemôže preto zákaz scudzenia a zaťaženia nehnuteľnosti, daný v rámci zákonných noriem o stavobnom ruchu, hatíť exekučné uspokojenie Okresnej nemocenskej poisťovne pre nedoplatky poistného s príslušenstvom, pre ktoré má na nehnuteľnosti zákonné prednostné právo.

### Čís. 16901.

Nemožno sa syndikátnou žalobou úspešne domáhať odškodného na Čs. štáte na tom základe, že sa čs. súdy nepostaraly o to, aby dlhopisy 4% uh. korunovej renty — složené pred štátnym prevratom do súdneho depozitu, ako kaucia u súdu, ktorého sídlo je teraz na území Čs. republiky, a pri štátnom prevrate odvezené na územie terajšieho kráľovstva Maďarského — boli vrátené a okolkovaním čs. úradmi cieľom prevedenia článku 186 mierovej smluvy Trianonskej zaradené do t. zv. čs. bloku alebo že aspoň neuvedomily deponenta o odvezení dlhopisov, aby bol mohol podať protest podľa vyhlášky č. 19/1922 Sb. z. a n. proti ich zaradeniu do t. zv. maďarského bloku.\*)

(Rozh. z 24. apríla 1938, Co IV 2/37.)

Žalobník predniesol v syndikátnej žalobe proti Čs. štátu, že na zaistenie arendálnej smluvy uzavrenej dňa 25. júla 1907 s Dionýzom A. ako držiteľom sverenstva složil spolu se svojimi právnymi predchodcami dňa 22. júna 1907 u kráľ. berného úradu v R. ako kauciu dlhopisy býv. uh. 4% korunovej renty v úhrnnej nom. hodnote 10.000 K a že tieto usnesením kráľ. sedrie v R. (teraz na území Slovenska) ako sverenského súdu z 28. júna resp. 25. júla 1907 prijaté boli za súdny depozit. Po nariadení likvidácie a zrušení a-ovského sverenstva v roku 1931 mali mu byť podľa usnesenia krajského súdu v R. z 22. januára 1932 cenné papiere v dôsledku zrušenia súdneho depozitu vydané, avšak Zemská banka filiálka v Bratislave sdelila mu po opätovných urgenciách prípisom z 23. novembra 1935, že vydanie depozitu nie je možná, lebo cenné papiere boli v dobe štátneho prevratu odvezené do Budapeštu a pre nedostatok protestu majiteľa boli podľa nariadenia č. 9930/1920 M. E. opatrené maďarskou nostrifikačnou značkou a prevzaté podľa nariadenia č. 960/1925 M. E. do opatery kráľ. maďarských úradov, tedy zaradené do t. zv. maďarského bloku, dotyčne ktorého kráľ. maďarská vláda do teraz žiadneho opatrenia neučinila, a že Zemská banka filiálka v Bratislave má len hromadnú stvrzenku na všetky renty čs. štátnych občanov zariadené do t. zv. maďarského bloku a že majitelia týchto rent

\*) Porov.: Úr. sb. č. 329.

budú odškodnení len v tom rozsahu, v akom ich odškodní kráľ. maďarská vláda. Keby tieto renty boli bývaly zaradené do t. zv. čs. bloku, bol by už žalobník dostal celú istinu 10.000 Kč s 20 ročnými 4% úrokmi 8.000 Kč, spolu tedy 18.000 Kč. Bolo vecou krajského súdu v R. ako depozitného súdu postarať sa o to, aby sa depozity dostali späť do jeho správy, alebo mal aspoň uveďomiť žalobníka o odvezení depozitů do Budepešti, aby on sám sa mohol postarať o zaradenie cenných papierov do t. zv. čs. bloku. Keď tak krajský súd v R. neurobil, zapríčinil žalobníkovi škodu, ktorú je Čs. štát povinný nahradiť.

V r c h n ý s ú d žalobu zamietol z týchto dôvodov: Podľa obsahu spisov Nc I 2019/21 a Nc III 5/1931 boli sporné depozitá dňa 27. decembra 1918 odvezené do Budapešti. Usnesením zo 16. marca 1929 došlo k poukazu složenej kaucie a usnesením z 22. januára 1932 bola uzávera cenných papierov zrušená a Zemská banka filiálka v Bratislave bola upravená, aby cenné papiere — odvezené v dobe štátneho prevratu do Budapešti, 7. júna 1925 vyžiadané a Zemskou bankou filiálkou v Bratislave 16. marca 1929 prevzaté — boli vydané do rúk právneho zástupcu arendátorov. Teprve Zemská banka uveďomila depozitný súd, že prevzala len prijímací list z Maďarska, že však cenné papiere zaradené boli do t. zv. maďarského bloku a ostaly v opatere maďarských úradov. Z uvedeného je zrejmé, že ani depozitnému súdu nebolo známe, čo sa s cennými papiermi stalo, veď mal za to, že papiere boli vrátené. Podľa názoru vrchného súdu bolo povinnosťou žalobníka, aby sa podľa vyhlášky ministerstva financií č. 19/1922 Sb. z. a n. včas prihlásil ako majiteľ dlhopisov a niet žiadneho zákonného predpisu (viď zák. č. 124/1921 a vl. nar. č. 355/1921 Sb. z. a n.), ktorý by prikazoval súdom, aby sa samy staraly o to, ako má byť s predprevratovými depozitmi naložené, lebo súdy mali iba založiť súpis resp. evidenciu všetkých predprevratových depozitov a žalovaný štát správne dovodzuje, že sa po štátnom prevrate mali v prvom rade vlastných složených cenných papierov starať o to, ako bolo s nimi naložené, resp. kde boli uložené, a mali potom sami pri použití svojich osobných dokladov postarať sa o to, aby cenné papiere boli v Maďarsku zaradené do t. zv. čs. bloku. Nemožno tedy spoznávať v tom, že krajský súd v R. zavčas nezistil, že depozity vrátené neboly, ale že kráľ. maďarská vláda vydala na ne ako potvrdenie iba t. zv. prijímací list a neupozornil v dôsledku toho složitel'ov cenných papierov, aby sa sami včas postarali o ich zaradenie do t. zv. čs. bloku, žiadne porušenie práva v smysle § 1 zák. č. 112/1872 r. z. Ináč poukazuje sa na rozhodnutie Najvyššieho súdu Úr. sb. č. 329, podľa ktorého Čs. štát nie je povinný vyplatiť predprevratové depozity, ktoré od Uhorského štátu neprevzal. Najvyšší súd zaujal v tomto rozhodnutí stanovisko, že Čs. štát bol by sa stal iba vtedy depozitárom, keby bol po štátnom prevrate prevzal složené peniaze vo zvláštnom obale alebo medzi inými peniazmi od Uhorského štátu a že niet zákonného predpisu, ktorý by zaväzoval Čs. štát na výplatu predprevratových de-

pozitov neprevzatých od Uhorského štátu. Niet pochybnosti o tom, že keď cenné papiery odvezené boli do Budapešti dňa 27. decembra 1918, stalo sa tak v dobe pred prevzatím úradov R. — teda aj sedrie ako depozitného a sverenského súdu — Čs. štátom a tak Čs. štát nemôže byť zaviazaný ani k výplate tohoto depozitu a tým menej možno požadovať od neho odškodné, lebo neobstojí tvrdenie žalobníka, že by cenné papiere boli v úschove Čs. štátu. Bolo preto treba žalobu zamietnuť, ani nehľadiac na to, že doteraz nie je rozhodnuté, akým spôsobom bude kráľ. maďarská vláda cenné papiere v t. zv. maďarskom bloku honorovať, a preto je žaloba aj tak predčasná.

N a j v y š š í s ú d rozsudok vrchného súdu potvrdil.

### D ô v o d y:

Žalobník domáha sa syndikátnou žalobou na žalovanom Čs. štáte symu 18.000 Kč s prisl. ako náhrady škody, ktorú vraj utrpel tým, že 4% uh. korunové renty — ktoré so svojími právnymi predchodcami v úhrnnej nom. hodnote 10.000 korún rak-uh. dňa 22. júna 1907 složil u kráľ. berného úradu v R. ako kauciu na zaistenie vlastných záväzkov z arendálnej smluvy zo dňa 25. júla 1907 (vlastne zo dňa 10/11 apríla 1906), uzavrenej s Dionýzom A. ako držiteľom a-ovského sverenstva, a ktoré usnesením kráľ. sedrie v R. ako súdu sverenského zo dňa 28. júna 1907, č. P 4088/1907, doplneným usnesením zo dňa 25. júla 1907, č. P 4496/1907, boli prijaté za súdny depozit — boli v prevratovej dobe odvečené do Budapešti a tam zaradené do t. zv. maďarského bloku, ktorý Maďarskom honorovaný nebol, kým v bloku československom bol by vraj dostal žalobník úplnú nominálnu hodnotu 10.000 Kč i s 20 ročnými 4% úrokami v sume 8.000 Kč. Žalobník má za to, že toto zaradenie rent do maďarského bloku stalo sa zavinením spomenutého sverenského súdu, pretože so vraj mal postarať o to, aby sa renty dostaly späť resp. aby neboly zaradené do maďarského bloku, alebo mal aspoň žalobníka resp. jeho právnych predchodcov o odvečení rent uvedomiť, aby oni sami sa mohli postarať o ich vrátenie do t. zv. čs. bloku (protestom proti zaradeniu do maďarského bloku podľa vyhlášky č. 19/1922 Sb. z. a n.).

Ale žalobník je na omyle, keď má za to, že na tomto stave veci môžu mať v ô b e c nejakú vinu sudcovskí úradníci (v smysle § 4 synd. zák., t. j. či už sudcovia vo vlastnom smysle alebo zamestnanci berného úradu), tým menej, že tu môže ísť o porušenie práva prekročením ich úradnej povinnosti pri výkone ich úradnej pôsobnosti v smysle § 1 synd. zák.

Sporné 4% uh. korunové renty sú súčiastkou predvojnového štátneho dlhu uhorského, a to tak zv. nezaisteného (viď na pr. vládne nariadenie č. 355/1921 Sb. z. a n., § 3 č. 5, alebo zákon č. 104/1928 Sb. z. a n., § 2 č. 13 a pod.). O tom, akým spôsobom má tento predvoj-

nový nezaistený verejný dlh uhorský byť rozdelený medzi štáty vzniklé rozkúskovaním mocnárstva rakúsko-uhorského, obsahuje ustanovenia mierová smluva Trianonská (č. 102/1922 Sb. z. a n.) v čl. 186 al. 2 a v prílohe k tomuto článku. Z týchto ustanovení je patrné, že toto rozdelenie malo sa vo všeobecnosti stať podľa princípu teritoriality, totiž predovšetkým rozdelením in natura potiaľ, že príslušné štáty mali okolovať všetky titry tohoto dlhu, ktoré (v deň účinnosti mierovej smluvy, t. j. dňa 26. júla 1921) boli na ich území, a podľa výslovného ustanovenia odst. 3 spomenutej prílohy k čl. 186 mier. smluvy »majitelia titrov, ktoré sú na území štátu, ktorý je povinný ich okolovať podľa ustanovení tejto prílohy, stanú sa odo dňa, keď táto smluva nadobudne pôsobnosti, z týchto titrov veriteľmi tohoto štátu a nebudú mať nič požadovať na žiadnom štáte inom«. O príslušenstve rent k tomu ktorému územnému bloku mala tedy rozhodovať proste len skutočnosť, že sa renty v uvedený čas na tomto území nachádzaly, a nič iného; najmä nezáležalo na štátnej príslušnosti ich majiteľov a pod. Je síce pravda, že presné prevedenie tohoto princípu narazilo na prekážky, ktoré viedly v určitých smeroch k jeho prelomeniu resp. k tomu, že zásada nebola prevedená do konca. Dokladom toho je aj rozhodnutie reparačnej komisie zo dňa 6. decembra 1921, č. 1672 (uver. pod č. 19/1922 Sb. z. a n.), pripúšťajúce (pod č. 4) t. zv. protest proti označeniu rent štátom, na území ktorého sa nachádzaly. Ale týmto rozhodnutím netreba sa ďalej zaoberať, lebo, i keby možnosť tohoto protestu týkala sa aj prípadu, ktorý je uvedený v citovanom rozhodnutí pod č. 1 a o ktorý vlastne v súdenom spore ide (lebo však ide o renty tunajšieho príslušníka, ktoré v dôsledku vojnového opatrenia, učeného Maďarskom, boli v dobe účinnosti Trianonskej smluvy na jeho území), nevysvitá z tohoto rozhodnutia ešte, že by týmto protestom s a m ý m o s e b e bol už rozhodnutý osud sporných rent a ostatne celá táto otázka bola prekonaná Úmluvou medzi republikou Československou a kráľovstvom Maďarským o vydaní depozítov a spôsobe úhrady záväzkov z cenných papierov a ich kupónov zo dňa 13. júla 1923, č. 225/1924 Sb. z. a n., a to článkom VI., ktorý však zase — ako to vyplýva z § 1, odst. 5, vyhlášky ministra financií č. 2/1925 Sb. z. a n., vydanéj k prevedeniu tejto úmluvy — bol predstihnutý rozhodnutím reparačnej komisie o vybavovaní protestov proti maďarskému územnému označeniu, takže — ako to vyhláška výslovne hovorí — »titry predvojnového nezaisteného dlhu uhorského (renty) môžu byť dovezené len s maďarským noštrifikačným označením«. Keď však takto sporné renty nevyhovujú podmienke odst. 2 § 3 zákona zo dňa 22. júna 1928, č. 104 Sb. z. a n., o prevzatí štátneho predvojnového dlhu nezaisteného a sú preto z honorovania čs. štátom vylúčené, nemôžu mať na tom vinu spomenutí »sudcovskí úradníci« — ktorí ostatne o ich vydaní podľa citovanej depozitnej úmluvy č. 225/1924 Sb. z. a n. a vyhlášky č. 2/1925 Sb. z. a n. nesporne zakročili —, ale ide tu proste o medzinárodnú úpravu tejto otázky, na ktorú títo sudcovskí úradníci

nemali vôbec žiadnej ingerencie. Nemôže preto ani Čs. štát z dôvodu syndikátneho ručenia za údajnú škodu žalobníkovu byť zodpovedný, ináč však otázka honorovania sporných rent jest otázkou porady administratívneho.

### Čís. 16902.

**Ked' bol akceptačný prejav napísaný na biankozmenku menom účastinnej spoločnosti jej prokuristom, nie je na prekážku zmenkovému záväzku, že v deň, ktorý bol pri vyplnení zmenky uvedený ako deň vystavenia, prokúra dotyčného prokuristu už zanikla; stačí, že účastinná spoločnosť v ten deň jestvovala.\*)**

(Rozh. z 29. apríla 1938, Rv III 766/37.)

Žalovaná účastinná spoločnosť namietala proti zmenkovému platebnému príkazu medzi iným, že Arnold R., ktorý zmenku jej menom akceptoval ako prokurista, v deň 11. marca 1936, ktorý jest uvedený na zmenke ako deň vystavenia, už nebol jej prokuristom a bol vtedy už aj z firemného registra vytretý. — Akceptačný prejav, o ktorý ide, napísal Arnold R. menom žalovanej účastinnej spoločnosti na biankozmenku dňa 23. januára 1930 a až pozdejšie pri vyplnení zmenky uvedený bol na nej deň 11. marca 1936 ako deň vystavenia.

Súdy všetkých troch stolíc platebný príkaz ponechali v účinnosti. Z dôvodov rozsudku Najvyššieho súdu:

Podľa nesporného skutkového stavu v čase podpísania zmenky — dňa 23. januára 1930 — bol Arnold R. prokuristom žalovanej strany. Nie je na prekážku zmenkovému záväzku, že v deň, ktorý je na zmenke uvedený ako deň vystavenia (11. marca 1936), Arnold R. bol už vytretý z firemného registra ako prokurista žalovanej strany, pretože ide o záväzok žalovanej strany ako právnickej osoby a nie o záväzok osoby fyzickej, ktorá konajúc za žalovanú stranu zmenku za ňu podpísala. Platnosť podpisu na zmenke, datovanej 11. marca 1936, treba posudzovať nie podľa toho, či prokurista, ktorý podpísal zažalovanú stranu zmenku, bol ešte v deň, ktorý je na zmenke uvedený ako deň vystavenia, oprávnený za žalovanú stranu zmenky podpisovať, ale podľa toho, či žalovaná strana ako právnická osoba existovala. Nie je sporné, že dňa 11. marca 1936 žalovaná strana jestvovala, a podľa toho jej podpis na zmenke je pravý a zmenka v tomto smere vyhovuje ustanoveniam § 3 zmenk. zák.

Žalovaná strana neprávom odvoláva sa v dovolacej žiadosti na rozhodnutie Najvyššieho súdu sp. zn. Rv III 761/36, v ktorom prípade — na rozdiel od súdeného prípadu — išlo o podpis fyzickej osoby, ktorá v čase podpisu už nežila.

\*) Porov.: Úr. sb. č. 770, 1236, 1246, Sb. n. s. č. 5863.